

TARTU LINNAVOLIKOGU

MÄÄRUS

Tartu

01.10.2010 nr LVK-M-0023

**Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu
kasutamise eeskiri**

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 3 p 1, rahvaraamatukogu seaduse § 16 ja rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi § 12 lg 1 alusel.

**1. peatükk
ÜLDSÄTTED****§ 1. Määruse eesmärk**

Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu (edaspidi Raamatukogu) kasutamise eeskirja eesmärk on reguleerida raamatukogu kesk- ja harukogude, nende osakondade, teenistuste ja teeninduspunktide teeninduse ning koduteeninduse korraldust ning lugeja õigusi ja kohustusi.

§ 2. Lugejaks registreerimine

(1) Lugejaks registreeritakse isikut tõendava dokumendi alusel üks kord. Lugejaks registreerimisel esitatakse alljärgnevad andmed:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood;
- 3) elukoht;
- 4) kontaktaadress (-id);
- 5) e-posti aadress;
- 6) telefoninumber;

(2) Lugeja on kohustatud Raamatukogu teavitama oma andmete muutumisest.

(3) Raamatukogul on õigus kontrollida esitatud elukoha andmete õigsust Eesti rahvastikuregistrist.

(4) Lugejaks registreerimisel kinnitab lugeja allkirjaga, et nõustub täitma Raamatukogu kasutamise eeskirja ning on nõus oma isikuandmete kasutamisega eeskirjas sätestatud ulatuses.

(5) Lugejaks registreerimisel antavat laenutusõigust pikendatakse igal aastal lugeja esimesel Raamatukogu külastusel lugeja andmete kontrollimise ja uuendamiseks. Võlglaste laenutusõigust pikendatakse pärast võlgade likvideerimist.

§ 3. Lugejakaart

(1) Lugejaks registreerimisel antakse lugejale tasuta lugejakaart. Lugejal on õigus teavikuid laenutada vaid lugejakaardi ettenäitamisel. Lugejakaarti võib asendada ID-kaart. Lugejakaardi duplikaadi hind on määratud tasuliste teenuste hinnakirjas.

(3) Lugejakaarti on keelatud anda teistele isikutele. Lugejakaardi kasutamise eest vastutab lugeja.

(3) Lugeja on kohustatud Raamatukogu viivitamata teavitama lugejakaardi kadumisest.

§ 4. Lugeja andmete kasutamine

(1) Lugejate andmed kantakse raamatukogude haldussüsteemi ESTER Tartu andmebaasi, mida kasutavad Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumisse kuuluvad Tartu raamatukogud. Lugejaks registreerimine Raamatukogus annab õiguse ainult Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu teenuste kasutamiseks.

(2) Lugeja andmeid kasutatakse lugejate tuvastamiseks raamatukoguteenuste osutamisel ning statistilisel eesmärgil.

(3) Raamatukogu tagab isikuandmete kaitse ega väljasta lugejate andmeid kolmandatele isikutele, välja arvatud seadusega ette nähtud juhtudel.

2. peatükk RAAMATUKOGU TEENUSED

§ 5. Põhi- ja eriteenused

(1) Raamatukogu põhiteenused on teavikute kohapeal kasutamine ja kojulaenus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Raamatukogu põhiteenused on tasuta.

(2) Raamatukogu osutatavad eriteenused ja nende hinnad on määratud teenuste hinnakirjas.

§ 6. Arvutite kasutamine

(1) Arvutite kasutamist Raamatukogus reguleerivad direktori käskkirjaga kinnitatud internetitöökoha kasutamise eeskiri, traadita andmesidevõrgu kasutamise eeskiri ning raamatukogu sülearvutite kasutamise juhised.

(2) Arvutite kasutamiseks ei ole lugejaks registreerimine nõutav.

§ 7. Teavikute kohalkasutus ja kojulaenus

(1) Teavikuid laenutatakse kojulaenutamiseks ning kohapeal kasutamiseks. Kojulaenutamise teenust on õigus kasutada registreeritud lugejal, teavikute kohapeal kasutamiseks ei ole lugejaks registreerimine nõutav.

(2) Raamatukogust ühe lugeja poolt laenutatud teavikute üldarv ei ole piiratud, kuid korraga ei ole võimalik laenutada kokku üle kümne muusika- ja videokandja ning arvutimängu.

(3) Lugeja võib lihtkirjaliku volitusega volitada teist isikut tema nimel teavikuid laenutama. Volikirja blankett kinnitatakse direktori käskkirjaga.

(4) Lugejalt võib nõuda teaviku kojulaenutamisel tagatist, kui:

- 1) lugeja rahvastikuregistrisse kantud elukohaks ei ole Tartu linn;
- 2) see on vajalik teaviku väärtuse tõttu.

§ 8. Laenutamise tähtajad

(1) Raamatuid ja vanemaid ajakirju laenutatakse koju üldjuhul 21 päevaks.

(2) Raamatukogul on õigus teavikuid laenutada ka lühendatud tähtajaga. Lühendatud tähtajaga laenutatavate teavikute hulka kuuluvad:

- 1) väga nõutavad või haruldased teavikud;
- 2) muusika- ja videokandjad;
- 3) teavikud, mida raamatukogul pole piisavalt;
- 4) jooksva aasta perioodika;
- 5) arvutimängud.

(4) Erandina võib Raamatukogu koju laenutada ka kohapeal kasutamiseks määratud teaviku.

§ 9. Pikendamine

(1) 21 päevaks laenutatavate teavikute tähtaega saab pikendada kuni 10 korda, juhul kui teavikul ei ole laenutusjärjekorda.

(2) Tähtaega saab pikendada veebikataloogi kaudu, telefoni või e-posti teel.

§ 10. Minu Ester teenused

(1) Minu Ester (ester.utlib.ee) veebikataloogis on Raamatukogu lugejal võimalik:

- 1) vaadata laenutuste nimekirja, tagastamistähtaegu, tekkinud rahalisi võlgnevusi ja laenujärjekorra saabumist;
- 2) tellida teavikuid, registreerida end teavikute laenutamise järjekorda;
- 3) pikendada laenutähtaega;
- 4) muuta oma andmeid;
- 5) kasutada muid veebikataloogi teenuseid.

(2) Veebikataloogi kasutamiseks vajaliku salasõna saab lugeja vormistada Raamatukogus või määrata veebikataloogi vahendusel.

§ 11. Laenutusjärjekord

(1) Lugejal on õigus registreerida end teavikute laenutusjärjekorda.

(2) Järjekorra lugejani jõudmisest teavitatakse lugejat tema poolt valitud viisil (e-posti, SMS-i või telefoni teel).

(3) Tellitud teavikuid hoitakse lugejale kolm päeva.

§ 12. Raamatukogudevaheline laenutus

Raamatukogus puuduvat teavikut on võimalik tellida raamatukogudevahelise laenutuse (RVL) teel teistest Eesti (välja arvatud Tartu) raamatukogudest. Postikulu ja tellitud koopiatega seotud kulud tasub lugeja.

§ 13. Koduteenindus

Tartu linna elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised Raamatukogu külastama, korraldab Raamatukogu nende soovil tasuta koduteeninduse.

3. peatükk LUGEJA VASTUTUS

§ 14. Lugeja vastutus

(1) Lugeja vastutab tema nimel laenutatud teavikute ja muude tema kasutusse antud tehniliste vahendite ja inventari eest.

(2) Lugeja on kohustatud teaviku seisundit kontrollima teaviku laenamisel. Kui teaviku rikkumine avastatakse teaviku tagastamisel, vastutab selle eest teaviku viimasena tagastanud lugeja.

§ 15. Tasu viivitatud aja eest

(1) Lugeja on kohustatud tagastama laenutatud teaviku laenustähtaja jooksul.

(2) Laenustähtaja ületamisel tuleb maksta tasu viivitatud aja eest. Tasu suuruse kehtestab kultuuriosakond korraldusega.

(3) Kui lugeja tagastab teaviku tagastustähtpäevale järgneva kolme päeva jooksul, on Raamatukogul õigus tasu võtmisest loobuda. Raamatukogul on õigus loobuda tasu võtmisest ka lugejatelt, kes tagastavad teaviku, mille laenustähtaeg on möödunud, selleks korraldatud kampaania käigus.

§ 16. Kahju hüvitamine

(1) Laenatud teaviku rikkumise või tagastamata jätmise korral tuleb see asendada sama või Raamatukogu otsusel muu Raamatukogule vajaliku teavikuga või tasuda teaviku hind Raamatukogu poolt määratud summas, kuid mitte rohkem kui teaviku hind kümnekordses ulatuses.

(2) Komplekti osa rikkumise või kaotamise korral on Raamatukogul õigus nõuda kogu komplekti asendamist või hüvitamist.

(3) Rikutud või tagastamata jäetud teaviku hinna hüvitamise arvestamise ja asendamise juhendi kinnitab Raamatukogu direktor käskkirjaga.

(4) Alla 18-aastase lugeja tekitatud kahju hüvitab tema seaduslik esindaja.

§ 17. Sundtäitmisele pööramine

(1) Raamatukogu annab lugejale tähtaja §-des 15 ja 16 nimetatud summade tasumiseks.

(2) Tähtpäevaks maksmata summa tasumiseks teeb linnavalitsus lugejale ettekirjutuse koos sundtäitmise algatamise hoiatusega, mida rakendatakse ettekirjutuse täitmata jätmise korral. Ettekirjutuses märgitakse selle vaidlustamise võimalus, tähtaeg ja kord.

(3) Kui lugeja jätab hoiatuses märgitud tähtaja jooksul ettekirjutuse täitmata, on linnavalitsusel õigus anda ettekirjutus sundtäitmiseks täitemenetluse seadustikus sätestatud korras.

(3) Alla 18-aastase isiku puhul esitatakse ettekirjutus lapse seaduslikule esindajale.

§ 18. Kojulaenutamise õiguse piiramine

(1) Raamatukogul on õigus peatada lugeja kojulaenutamise õigus, kui teaviku tagastamisega viivitamise tasu ületab teatud piirsumma.

(2) Lugejalt, kes ei ole rikutud või tagastamata jäetud teavikut asendanud või selle hinda Raamatukogu poolt määratud summas tasunud kuue kuu jooksul, võib Raamatukogu kojulaenutamise õiguse tagastamistähtpäevast alates kuni üheks aastaks ära võtta.

§ 19. Raamatukogu käitumisreeglid

(1) Lugejal on keelatud rikkuda ükskõik millisel viisil avalikku korda, sealhulgas eksida üldtunnustatud tavade ja heade kommete vastu, solvata oma käitumisega inimväarikust ja ühiskondlikku moraalitunnet. Sellisel juhul on Raamatukogu töötajal õigus keelduda korda rikkuva lugeja teenindamisest ning õigus nõuda tema lahkumist Raamatukogust.

(2) Raamatukogu laste - ja noorteosakond on mõeldud kasutamiseks lastele ja noortele.

(3) Ettepanekuid, arvamusi ja pretensioone võib esitada raamatukogus kohapeal, e-teeninduse kaudu raamatukogu veebilehel või telefoni teel. Teenindusega seonduvaid pretensioone lahendab Raamatukogu teenindusosakonna juhataja ja haruraamatukogude juhatajad.

4. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 20. Määruse kehtetuks tunnistamine

Tartu Linnavolikogu 30. juuni 2005. a määrus nr 121 "Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu kasutuseeskirja kinnitamine" tunnistatakse kehtetuks.

§ 21. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. novembril 2010. a.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus , 28.09.2010 istungi protokoll nr 59**

Ettekandja: **Asko Tamme**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Määruse "Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu kasutamise eeskiri" juurde

Tartu Oskar Lutsu nimelise Linnaraamatukogu kasutuseeskirja on muudetud vastavalt linnakantselei sisekontrolliteenistuse auditis 2010. aasta alguses tehtud tähelepanekutele ja ettekirjutustele. Samuti on arvesse võetud rahvaraamatukogu seaduse (RRS) muudatused. Kogu kasutamise eeskiri on koostatud nii, et ta oleks vajadusel muudetav ilma raamatukogu põhimäärust muutmata, aga samuti nii, et ilma kasutamise eeskirja muutmata saaks lisada vähemolulisi teenuseid, muuta tasuliste teenust hindu, lisada omatulude teenimise allikaid.

Järgneb muudatuste detailne kirjeldus põhjendustega:

1) Iga inimene registreeritakse raamatukogu lugejaks ainult üks kord, et vältida nn "mitmekordseid" lugejaid. On olnud juhtumeid, kus inimene soovib eri harukogudes mitu korda lugejaks hakata, samuti soovitakse vanade võlgade kaotamiseks end uuesti lugejaks võtta, seda on toimunud ka nimevahetusega seoses jne.

2) Lugejaks registreerimisel esitatavad andmed. On täpsustatud, milliseid andmeid raamatukogu lugejalt kohustuslikult küsib, mis on tarvilikud tema identifitseerimiseks (nimi, isikukood, elukoht) ning andmeid, mis on tarvilikud tema paremaks teenindamiseks ja vajadusel hõlpsamaks leidmiseks (telefon, e-posti aadress).

3) Raamatukogu õigus kontrollida elukoha andmete õigsust rahvastikuregistrist. See on lisatud seoses probleemidega võlglaste leidmisel, samuti selleks, et kahtluste korral oleks võimalik lugeja identsust põhjalikumalt kontrollida. Sellise võimaluse ametlik fikseerimine lubab vajadusel lugejaid elukoha järgi eri gruppidesse jagada (ametlikud Tartu ja Tartumaa elanikud jne).

4) Lugejate andmed kantakse raamatukogude ühise haldussüsteemi ESTER Tartu andmebaasi. See on isikuandmete kaitse seaduse tõttu nõutav täpsustus. Inimesele peab lugejaks registreerumisel olema selge:

- 1) milleks tema avaldatud isikuandmeid kasutatakse;
- 2) kes ja mis asjaoludel neid andmeid kasutavad ning kuidas tekib raamatukogutöötajate ring, kellel on õigus ja võimalus lugeja andmeid näha. Ühtse andmebaasi tõttu on see ring laiem kui ainult Tartu LR töötajad.

5) Raamatukogu põhi- ja eriteenused. Välja on toodud seaduses sätestatud põhiteenuste loetelu ja viide eriteenustele. Eesmärk on informeerida lugejat, millised Raamatukogu teenused on tasuta ning viidata, et ülejäänud teenused ja nende hinnad on sätestatud eriteenuste hinnakirjas.

6) Arvutite kasutamist raamatukogus reguleerivad direktori käskkirjaga kinnitatud internetitöökoha kasutamise eeskiri, traadita andmesidevõrgu kasutamise eeskiri ning raamatukogu sülearvutite kasutamise juhised. Lisatud selleks, et üldeeskirja väga täpsete juhistega (eri perifeeriaseadmetest, salvestamisest, IP-aadressidest jmt) mitte liigselt koormata. Täiendavalt on välja toodud, et arvutite kasutamiseks ei ole lugejaks registreerimine nõutav.

7) Teavikute kohapeal kasutus ja kojulaenus. Lg 2 sätestatud teavikute kojulaenuutamise

üldarvu ei pea Raamatukogu vajalikuks piirata (varem kuni 50 teavikut). Suurendatud on muusika- ja videokandjate ning arvutimängude kojulaenutamise piirarvu, korraga ei ole neid võimalik laenutada üle 10. Paindlikuma lugejateeninduse eesmärgil on ette nähtud võimalus laenutada teavikuid ka volikirja alusel.

RRS § 15 lg 5 ja rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi § 14¹ lg 6 näevad ette lugejalt tagatise võtmise võimaluse, mis on sätestatud ka käesolevas Raamatukogu kasutamise eeskirjas. Säte on kehtestatud eesmärgiga tagada teavikute tagastamine.

8) Laenusõiguse pikendamine tuleneb rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi § 13 lg-st 4. Lugejaks registreerimisel antavat laenusõigust pikendatakse igal aastal lugeja esimesel Raamatukogu külastusel koos lugeja andmete kontrollimise ja uuendamisega. Võlgased ei saa enne oma laenusõigust pikendada ja seega teavikuid juurde laenutada, kuni võlgnevused on likvideeritud.

9) Laenustähtajad. Ära on kaotatud kojulaenutamise lühendatud tähtaegade loetelu ja nende kehtestamine on jäetud Raamatukogu pädevusse. Raamatukogu on pädev ütlema, milliseid teavikuid millise tähtajaga laenutatakse.

10) Säte e-kataloogi Minu Ester kohta. Kasutuseeskirja on lisatud uued võimalused e-kataloogi kasutamiseks.

11) Tartu linna elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised Raamatukogu külastama, korraldab Raamatukogu nende soovil tasuta koduteeninduse. Kasutuseeskirja on lisatud varem praktikas osutatud teenus, mille pakkumine on raamatukogu jaoks seadusest tulenev kohustus.

12) Tasu viivitatud aja eest ning sundtäitmisele pööramine. RRS-s ette nähtud täpsustused:

- 1) laenustähtaja ületamisel ei võeta viivist, vaid seaduses on see ümber nimetatud tasuks viivitatud aja eest;
- 2) kasutuseeskirja on lisatud täpsem võlglastega käitumise kord, samuti peab isikul lugejaks registreerumisel olema üldiselt teada, milliste viisidega ja mis asjaoludel tema võlgu resoluutsemalt sisse nõudma hakatakse. Samuti sisaldab paragrahv volitust kultuuriosakonnale tasu suuruse kehtestamiseks.

13) Kahju hüvitamine. Uudsenä on sätestatud Raamatukogu õigus nõuda komplekti osa rikkumisel terve komplekti asendamist või väärtuse hüvitamist. Eelnimetatu tuleneb asjaolust, et komplekti osa rikkumisel võib kogu komplekt osutada kasutuskõlbmatuks. Teaviku hinna arvestamise ja asendamise juhendi kinnitamise pädevus on antud Raamatukogu direktorile.

13) Kojulaenutamise õiguse piiramine. Kasutuseeskirja § 18 sätestab kojulaenutamise õiguse peatamise. Esimeses lõikes sätestatu on kehtestatud eesmärgiga mitte laenutada juba teatud summa võlgu olevatele isikutele teavikuid juurde ja sellega mõjutada neid teavikuid tagasi tooma ning peatada võlgnevuste suurenemine.

Teises lõikes sätestatu tuleneb rahvaraamatukogu seaduse § 17 lg 3 ja rahvaraamatukogu töökorralduse juhendi § 14¹ lg 2, mille kohaselt võib kojulaenutamise õiguse kuni üheks aastaks ära võtta, kui lugeja ei ole rikutud või tagastamata jäetud teavikut asendanud või selle hinda raamatukogu poolt määratud summas ja tähtajaks tasunud.

14) Raamatukogu käitumisreeglid. § 19 sätestab Raamatukogu kasutamise üldised reeglid ja Raamatukogu töötaja õiguse mitte teenindada isikut, kes nimetatud reegleid rikub ning paluda tal Raamatukogust lahkuda. Samuti on täpsustatud laste- ja noortealade kasutamist ning mil viisil on võimalik pretensioone, arvamusi ja ettepanekuid Raamatukogule esitada. Pretensioonide lahendamise õigus antakse teenindusosakonna juhatajale ja haruraamatukogude juhatajatele.

Asko Tamme
Linnaraamatukogu direktor